

Asia: VN/23566/2021

Lausuntopyyntö mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Joku muu

Mihin hyvinvointialueeseen vastaaja kuuluu (mikäli vastaaja on kunta tai kuntayhtymä tai hyvinvointialue):

-

Vastaajatahon virallinen nimi:

Suomen evankelis-luterilainen kirkko / Kirkkohallitus

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot:

Teija Saloranta, teija.saloranta@evl.fi

Viranomaisille: mahdollisen lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä:

Kirkkohallituksen virastokollegio 9.6.2022

1 Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

1.1 Onko sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä palveluita koskevan pykälän (sosiaalihuoltolain 2 a §, terveydenhuoltolain 8 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraation vahvistaminen on tärkeä tavoite. Siihen sopii hyvin pykälän tavoite selkiyttää sosiaali- ja terveydenhuollon keskinäistä työnjakoa ja roolia päihde-, riippuvuus- ja mielenterveyshäiriöitä koskevissa palveluissa. Tämän pykälän tavoitteen tulisi ohjata johdonmukaisesti koko sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain sisältörakenteita. Tällöin

uusittavien lakien tulisi aiempien erillislakien tavoin pitää yllä sekä päihde- ja riippuvuus että mielenterveyspalvelujen vahvaa omaa roolia ja samalla vahvistaa niiden rinnakkaisuutta päihde- ja riippuvuushäiriöiden hoidossa. Niin ei kuitenkaan lakiesityksessä sosiaalihuoltolain uudistamisen osalta johdonmukaisesti tapahdu, johtuen päihdepalveluiden järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä muutosesityksistä. Hallituksen esitys kokonaisuudessaan heikentäisi päihdepalveluja tarvitsevien asemaa ja oikeuksia merkittävästi. Heidän mahdollisuutensa päästä tarpeenmukaisiin palveluihin kokonaisuudessaan heikkenee.

Päihdepalvelujen ja mielenterveyspalvelujen säätämistä näyttää ohjaavan erilainen tavoitteen asettelu: päihdepalveluissa sinänsä kannatettava ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen tapahtuu lakiesityksessä korjaavan hoidollisen päihdetyön ”kustannuksella”. Niin ei tapahdu mielenterveyspalvelujen osalta. Näin ei ole tarpeen eikä varsinkaan suotavaa tapahtua. Päihdepalveluita koskevia lainkohtia sosiaalihuoltolaissa tulee muuttaa siten, että ne vastaavat tämän pykälän tavoitteita päihdepalvelujen osalta siten kuin ne vastaavat sitä mielenterveyspalvelujen osalta.

2 Sosiaalihuollon palvelut

2.1 Onko yhteisösosiaalityötä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Yhteisösosiaalityön vahvistaminen on kannatettavaa. Yhteisösosiaalityö nähdään lakiesityksessä haavoittuviin väestöryhmiin kohdistuvana ehkäisevänä toimintana. Jos pykälään sisältyisi ”päihde- ja riippuvuushäiriöitä ehkäisevä sekä niiden pahentumista vähentävä syrjäytymisen vastainen etsivä työ”, kohdentaisi pykälä yhteisösosiaalityön laajemmin erilaisiin väestöryhmiin syrjäytymisriskissä olevista nuorista vanhempiin kroonisesti päihderiippuviin sekä yleisemmin väestöön. Tällöin pykälä olisi selvemmin samansuuntainen myös pykälän 7 b kanssa. Ehkäisevää päihdetyötä varten on oma lakinsa, mutta myös tässä pykälässä olisi hyvä olla liittymäkohta siihen, esitettyä tekstiä laajemmaksi muotoiltuna. Pykälällä on tärkeä tehtävä turvata palveluja tarvitsevien oikeus tukeen ajoissa ja välittömissä arjen tarpeissa, säätämällä yhteiskunnan velvoitteeksi resurssien osoittaminen tähän toimintaan. Näiden palvelujen tuottamiseen osallistuvat myös kansalaisyhteiskunnan toimijat, järjestöt ja seurakunnat. Yhteisösosiaalityön vahvistaminen edistää mm. kirkon mahdollisuutta omilla resursseillaan tukea tätä syrjäytymistä ehkäisevää työtä.

2.2 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (sosiaalihuoltolaki 7 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Mielenterveyden edistäminen on kannatettavaa. Ehkäisevän päihdetyön tavoin mielenterveyden edistäminen ei ole jokin tai joitakin tiettyjä toimintoja, vaan useita hallinnon ja toiminnan aloja koskeva tavoite.

2.3 Onko päihdetyön palveluna annettavan päiväkeskustoiminnan ja tilapäisen majoituksen pykälän (sosiaalihuoltolaki 24 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Tässä pykälässä ilmenee ristiriita 2 a §:ssä asetettujen tavoitteiden kanssa. Hyvinvointialueille lain velvoittamiin päihdetyön palveluihin on sisällytetty lakiesityksessä ainoastaan tukea antavan päihdetyön yksi toimintamuoto - päiväkeskustoiminta, sekä viimesijaisen sosiaaliturvan yksi muoto - tilapäisen majoituksen järjestäminen. Sen sijaan lain velvoittamiin hyvinvointialueen järjestettäviin päihdepalveluihin ei sisältyisi lainkaan varsinaista korjaavaa päihdetyötä sekä päihdehoitoa sosiaalihuollon palvelujen muotona (mm. sosiaalihuollon laitosten muotoinen päihdehoito ja avopalvelumuotoinen päihdehoito). Lakiesityksen perustelut eivät ole kestäviä. Koko tämän pykälän esitys herättää kysymyksen, mitä tällä esityksellä tavoitellaan. Lakiesityksessä päihdehoitopalvelut lain velvoittamina sosiaalihuollon palveluina nähdään järjestämisvelvollisuuden alaisten palveluiden sijasta päihdetyön vaihtoehtoisina toteutusmuotoina. Esityksen sijasta tätä pykälää tulee muuttaa siten, että siihen sisällytetään päihdetyön ja päihdehoidon erityispalvelut sosiaalihuollon palveluina. Lakiesityksen mukainen päiväkeskustoiminnan vahvistaminen on sinänsä kannatettavaa ja sitä koskeva esitys voidaan hyvin sisällyttää päihdetyön erityispalvelujen rinnalle tähän pykälään - mieluiten omana momenttinaan, koska ne eroavat muista päihdetyön palveluista siinä, että muut palvelut edellyttävät tunnistettua asiakkuutta ja sitä koskevia päätöksiä, päiväkeskustoiminta luonteensa vuoksi ei sitä edellytä vaan siihen voi osallistua halutessaan anonymisti eikä siinä synny samanlaista asiakassuhdetta palveluntuottajaan kuin muissa palveluissa. Lakiesityksessä päiväkeskustoiminnasta tehdään ikään kuin riittävä järjestämisvastuulle kuuluva päihdepalvelujen muoto, vaikka sen luonne on nimenomaan hoidollista päihdetyötä tukeva palvelumuoto sekä sosiaalista syrjäytymistä yleisemmin ehkäisevä tuen muoto.

2.4 Ovatko sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon yhteistyötä koskevaan pykälään (sosiaalihuoltolain 29 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Koordinaatio- ja johtamisvastuun selkiyttäminen on kannatettavaa. Äkillisen kriisin laaja-alaisten vaikutusten vuoksi on tärkeää, että ihmisen elämäntilanne otetaan huomioon kokonaisuudessaan. Kiireellisten tilanteiden psykososiaalisen tuen ensivaiheen johtovastuu on tuen tarpeen kokonaispiirteiden perusteella sosiaalipäivystykselle sopiva tehtävä.

2.5 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykososiaalisen tuen pykälän (sosiaalihuoltolaki 29 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Pykälä vahvistaa palveluiden järjestämisen velvoittavuutta tilanteissa, joissa niitä tarvitsevan on tilanteensa vuoksi erityisen haastavaa itse hankkia tarvitsemaansa tukea.

2.6 Onko päihde- ja riippuvuustyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Tämä pykälä ei lainkaan korvaa niitä päihdetyötä koskevia merkittäviä heikennyksiä, joita lakiesityksen muutos sosiaalihuoltolaki 24 §: een aiheuttaisi sekä päihdetyölle kokonaisuudessaan - niin palveluita tarvitseville kuin niiden tuottajina erityisesti kolmannen sektorin toimijoille, jotka ovat vastanneet suuresta osasta nimenomaan sosiaalihuoltolain mukaisista päihde- ja riippuvuuspalveluista. Lakiesityksen tässä pykälässä (33 §) kannatettavaa on esityksen viimeinen momentti, jonka mukaan sosiaalihuollossa tehtävä päihde- ja riippuvuustyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa. Lakiesityksessä päihdepalveluita koskevat kohdat hajautuvat eri kohtiin lakia, mikä on huonoa lain toimivuuden kannalta. Suurempi ongelma on kuitenkin se, että lakiesitys vähentää lain velvoittamaksi säädettyjä päihdepalveluita. Säädös raskaana olevien oikeudesta saada välittömästi tarpeenmukaisia päihdepalveluita sekä säädös palveluiden vastaavuuden edellytyksestä niitä tarvitsevan ja hänen läheistensä tarpeiden kannalta on syytä sijoittaa palveluiden järjestämisvastuuta koskevaan pykälään 24, jota on tarpeen muuttaa edellä esitetysti.

2.7 Onko mielenterveystyön toteuttamisen pykälän (sosiaalihuoltolaki 33 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Mielenterveystyötä koskeva säädös on syytä sisällyttää 3. luvun pykäläksi 25, joka antaa niille vahvemman aseman osana sosiaalihuoltoa.

2.8 Ovatko omatyöntekijän pykälään (sosiaalihuoltolaki 42 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Lakiesitys vahvistaa omatyöntekijän asemaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien oikeuksien turvaamisessa

2.9 Onko sosiaalihuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Esitys heikentää päihdepalvelujen asemaa osana sosiaalihuoltoa. Heikennys kohdistuu erityisesti korjaavaan päihdetyöhön. Esitys ei näistä syistä vahvista vaan heikentää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tasavertaisuutta ja integraatiota päihde- ja riippuvuushäiriöiden hoitamisessa. Päihde- että mielenterveyspalveluja yhtä aikaa tarvitsevan ihmisen mahdollisuus saada tarpeenmukaista tukea sosiaalihuoltolain perusteella heikkenee.

2.10 Puuttuuko sosiaalihuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Kyllä

Perutelut kyllä vastaukselle:

Esityksessä päihde- ja mielenterveyspalveluilla ei ole yhtä vahva asema kuin terveydenhuoltolakiin esitettyssä sääntelyssä. Siten esitys sosiaalihuoltolaiksi heikentää sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyönä toteuttamassa päihde- ja mielenterveystyössä sosiaalihuollon päihde- ja mielenterveyspalveluiden roolia ja sen myötä psykososiaalisen tuen sosiaalista ulottuvuutta. Tämä on ristiriidassa sekä päihde- ja mielenterveyslainsäädännön uudistamisen että sote-hankkeen tavoitteiden kanssa.

Sosiaalihuoltolaissa pitäisi huomioida myös työnohjauksen edellytys päihde- ja riippuvuustyössä oleville sosiaalisektorin työntekijöille samalla tavoin kuin terveydenhuoltolaki edellyttää sitä terveydenhuollon henkilöstölle

3 Terveydenhuollon palvelut

3.1 Onko mielenterveyden edistämistä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 20 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.2 Onko mielenterveyspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 27 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.3 Onko päihde- ja riippuvuuspalveluja koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Säädös tukee päihdehäiriön vuoksi terveydenhuollon palveluja tarvitsevien hoidon saatavuutta, jota erityisesti mielenterveyspalvelujen osalta on tärkeää vahvistaa.

3.4 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa opioidilääkkeillä koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 28 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.5 Onko kiireellistä hoitoa koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 §) ehdotettu lisäys tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Lakiesitys parantaa päihteistä johtuvassa välittömässä terveysvaarassa olevien tilannetta, säädöksen laajetessa koskemaan välitöntä katkaisu- ja vieroitushoidon tarvetta.

3.6 Ovatko terveydenhuollon ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä koskevaan pykälään (terveydenhuoltolaki 50 a §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Johtovastuun selkiyttäminen on perusteltua erityisesti tilanteissa, joissa äkillisyys ja kiireellisyys voivat aiheuttaa koordinaation puutteita ja joissa johdonmukainen työnjako ja toiminta on ensiarvoisen tärkeää. Äkillisen kriisin laaja-alaisten vaikutusten vuoksi on tärkeää, että ihmisen elämäntilanne otetaan huomioon kokonaisuudessaan.

3.7 Onko äkillisissä järkyttävissä tilanteissa annettavan psykologisen tuen pykälän (terveydenhuoltolaki 50 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Pykälä vahvistaa palveluiden järjestämisen velvoittavuutta tilanteissa, joissa niitä tarvitsevan on tilanteensa vuoksi erityisen haastavaa itse hankkia tarvitsemaansa tukea.

3.8 Onko sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymää hoitoa huumausainerikoksissa koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 b §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Laissa säätämisen avulla voidaan vahvistaa hoidon asemaa rikosseuraamuksen vaihtoehtona. Hoidon toteutusmahdollisuuksia tukee lakiesityksen mukainen ratkaisu, jossa toimintayksiköjä ei rajata tarkemmin.

3.9 Onko työnohjausta koskevan pykälän (terveydenhuoltolaki 78 c §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

Työnohjaus on syytä turvata sekä terveydenhuollon että sosiaalihuollon henkilöstölle, joka työskentelee työntekijää kuormittavissa päihde- ja riippuvuuspalveluissa.

3.10 Onko terveydenhuoltolakiin ehdotettu sääntely mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta riittävä ja tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

3.11 Puuttuuko terveydenhuoltolakiin ehdotetusta sääntelystä jotain keskeistä mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta?

Ei

Perustelut kyllä vastaukselle:

-

4 Mielenterveyslaki

4.1 Ovatko ohjausta ja valvontaa koskevaan pykälään (mielenterveyslaki 2 §) ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.2 Onko tahdosta riippumattoman hoidon järjestämistä koskevan pykälän (mielenterveyslaki 3 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

4.3 Onko opioidiriippuvaisten vieroitus- ja korvaushoitoa koskevan pykälän (mielenterveyslaki 6 a §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

5 Päihdehuoltolaki

5.1 Onko mielestänne perusteltua, että mahdollisuus määrätä tahdosta riippumattomaan hoitoon väkivalta-perusteella poistettaisiin?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

6 Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista

6.1 Ovatko Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi:

Jos sosiaalihuoltolain Sosiaalipalveluja koskeva 3 luvun 24 § lakiesitys toteutuu, niin sosiaalihuoltolain perusteella ei voitaisi laatia itsenäisesti päihde- ja riippuvuushäiriöihin liittyvää asiakassuunnitelmaa. Tällöin kuntoutusraha edellyttäisi terveydenhuollon laatimaa hoitosuunnitelmaa. Ihmisen avun tarpeen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että hänen kuntoutusrahaansa oikeuttavaa kuntoutuspäätöstä ei voitaisi tehdä sosiaalitoimessa, jossa hänen elämäntilanteensa ja tuen tarpeensa tunnetaan. Tukea tarvitsevalle ihmiselle tästä seuraisi ”luukutusta” palvelujärjestelmässä. Tukea tarvitsevien oikeus kuntoutusrahaan myös kaventuisi, koska osa kuntoutusrahan saamisen sosiaalisista perusteista poistuisi. Samalla tämä muutos kuormittaisi terveydenhuoltoa tarpeettomasti.

7 Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista

7.1 Ovatko ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetun lain 2 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

8 Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä

8.1 Ovatko Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä annetun lain 1 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

9 Huumausainelaki

9.1 Ovatko huumausainelain 4 §:n 2 momenttiin ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

10 Laki Vankiterveydenhuollon yksiköstä

10.1 Onko Vankiterveydenhuollon yksiköstä annettuun lakiin ehdotettu uusi 16 a § perusteltu?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi:

On hyvin tarpeellista säätää lailla opioidiriippuvaiselle potilaalle vieroitus- tai korvaushoidon järjestämisestä vankien terveydenhuollossa. Esitys tukee sekä opioidiriippuvien vankien terveyshaittojen vähentämistä ja kuntoutusta, että vankiloiden yleistä turvallisuutta.

11 Siviilipalveluslaki

11.1 Ovatko siviilipalveluslain 93 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

12 Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa

12.1 Ovatko henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 35 §:ään ehdotetut muutokset perusteltuja?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

13 Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

13.1 Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Päihde- ja riippuvuustyö tulee sijoittaa sosiaalihuoltolain 3 lukuun, järjestämisvelvollisuuden piirissä oleviin sosiaalipalveluihin.

14 Vaikutusten arviointia, toimeenpanoa ja aikataulua koskevat kysymykset

14.1 Ovatko arviot esityksen kustannusvaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.2 Ovatko arviot lapsivaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi:

Uudistuksessa heikennetään sosiaalihuollon palveluja siirtämällä ne pääosin pois sosiaalihuoltolain 3 luvusta, jolla on suora vaikutus lapsiin päihdepalveluja tarvitsevilla perheillä.

14.3 Ovatko arviot muista vaikutuksista mielestänne realistiset?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi:

-

14.4 Kommentit koskien ehdotusta lakimuutosten voimaantuloajasta 1.1.2023 ja muutosten toimeenpanoa?:

Ei kantaa.

15 Asetusluonnokset

15.1 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi mielenterveysasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

Ei kantaa

15.2 Kommentit koskien ehdotusta valtioneuvoston asetukseksi päihdehuoltoasetuksen eräiden säännösten kumoamisesta?

Ei kantaa

15.3 Kommentit koskien ehdotusta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi hyväksyttävästä hoidosta huumausainerikoksissa?

Ei kantaa

16 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen

16.1 Mahdolliset muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

-

Saloranta Teija
Kirkkohallitus